

Minister Zdrowia

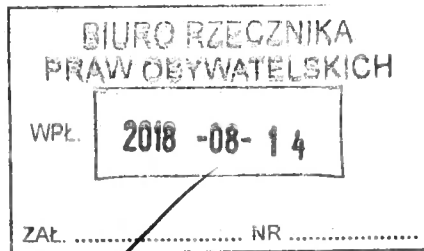

RPW/47596/2018 P
Data:2018-08-14

13 -08- 2018

Warszawa,

PP-WPS.0763.3.2018

Pan
Adam Bodnar
Rzecznik Praw Obywatelskich
ul. Solidarności 77
00-090 Warszawa

Szanowny Panie Rzeczniku

odpowiadając na pismo z dnia 26 lipca 2018 r., znak: V.7014.24.2018.ET w sprawie dotyczącej warunków pracy pielęgniarek i położnych proszę o przyjęcie poniższych informacji o podjętych i realizowanych przez Ministerstwo Zdrowia działaniach na rzecz środowiska.

W związku z trudną sytuacją w obszarze pielęgniarstwa i położnictwa w Polsce, dotyczącą m.in. braków kadrowych w tych zawodach, trudnych warunków pracy oraz warunków płacowych, w dniu 27 marca 2017r. w Warszawie odbyła się Debata poświęcona problemom współczesnego pielęgniarstwa i położnictwa. Organizatorami Debaty było Ministerstwo Zdrowia, Ogólnopolski Związek Zawodowy Pielęgniarek i Położnych oraz Naczelna Rada Pielęgniarek i Położnych.

Wynikiem przeprowadzonej Debaty było powołanie w dniu 21 kwietnia 2017r. Zarządzeniem Ministra Zdrowia Zespołu do spraw opracowania strategii na rzecz rozwoju pielęgniarstwa i położnictwa w Polsce. W skład Zespołu weszli m.in. przedstawiciele samorządu zawodowego i związków zawodowych pielęgniarek i położnych, towarzystw pielęgniarskich i położniczych, konsultanci krajowi w dziedzinie pielęgniarstwa, NFZ i przedstawiciele Ministerstw.

Efektom prac Zespołu jest wypracowany **dokument pn. Strategia na rzecz rozwoju pielęgniarstwa i położnictwa**, który określa kierunki działań, jakie należy podjąć, aby zapewnić wysoką jakość, bezpieczeństwo i dostęp do opieki pielęgniarskiej dla pacjentów.

Strategia jest - dokumentem planistycznym o charakterze wieloletnim (perspektywa 5, 10 i 15-

letnia), jest ważnym narzędziem w realizacji polityki zdrowotnej Ministerstwa Zdrowia.

Działania określone w Strategii zostały podzielone na 5 obszarów tematycznych:

1. Kształcenie przed i podyplomowe pielęgniarek i położnych,
2. Rola, kompetencje pielęgniarek i położnych w systemie ochrony zdrowia,
3. Normy zatrudnienia – określenie liczby pielęgniarek i położnych oraz ich kwalifikacji w poszczególnych zakresach świadczeń (rozporządzenia „koszykowe”),
4. Warunki pracy, wynagrodzenia i prestiż zawodów pielęgniarek i położnych,
5. Nowy zawód medyczny, jako zawód pomocniczy dla zawodu pielęgniarki w systemie opieki zdrowotnej

W ramach realizacji Strategii Ministerstwo Zdrowia:

Ad. 1 Kształcenie przed i podyplomowe pielęgniarek i położnych

- 1.1 nowelizuje ustawę z dnia 11 lipca 2011r. o zawodach pielęgniarki i położnej w zakresie wprowadzenia regulacji, która umożliwi prowadzenie kształcenia na kierunkach pielęgniarstwo i położnictwo w formie niestacjonarnej. Ta zmiana legislacyjna umożliwi kształcenie osobom pracującym, wykonującym inny zawód do uzyskania nowych kwalifikacji zawodowych,
- 1.2 zwiększenie dotacji dydaktycznej w ustawie budżetowej na 2018 r. o 3 200 000 zł dla uczelni nadzorowanych przez Ministra Zdrowia na kształcenie na studiach licencjackich na kierunku pielęgniarstwo rozpoczynających się w roku 2018/2019 (zwiększenie o 521 miejsc – 28 % w stosunku do roku ubiegłego),
- 1.3 poprawa jakości kształcenia na kierunkach pielęgniarstwo i położnictwo - projekt nowych standardów kształcenia dla kierunków studiów: pielęgniarstwa i położnictwa,
- 1.4 wprowadzenie systemu akredytacji dla organizatorów kształcenia podyplomowego w zakresie specjalizacji dla pielęgniarek i położnych - nowelizacji ustawy o zawodach pielęgniarki i położnej w zakresie kształcenia podyplomowego,
- 1.5 kontynuowanie dofinansowania specjalizacji dla pielęgniarek i położnych w priorytetowych dziedzinach (corocznie przeznaczane jest na ten cel około 8 mln zł). Planowane jest zwiększenie tej kwoty,
- 1.6 wsparcie dla pielęgniarstwa w ramach wykorzystywania środków Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój (POWER) na kształcenie pielęgniarek (przeddyplomowe i podyplomowe) oraz poprawę jakości kształcenia.

Realizowane projekty:

- Monoprofilowe centra symulacji medycznej dla pielęgniarek i położnych. W konkursie do dofinansowania wybrano 35 projektów (uczelni) na łączną kwotę 92 545 261,71 zł
- Pielęgniarskie kompetencje zamawiane – 3 edycje. Alokacja na konkurs 90 000 000 zł. w I edycji – dofinansowano 11 projektów na kwotę 30 411 232,42 zł.

w II edycji - 16 projektów na kwotę 34 099 111,48 zł.

w III edycji tzw. Program 800+ (nabór wniosków zakończył się 31 lipca 2018r.).

Konkurs jest odpowiedzią na systematycznie zmniejszającą się liczbę pielęgniarek i położnych pracujących w systemie ochrony zdrowia w Polsce.

III edycja konkursu zakłada, oprócz realizacji programów rozwojowych dla uczelni uczestniczących w procesie kształcenia pielęgniarek i/lub położnych ukierunkowanych na zwiększenie liczby absolwentów ww. kierunków, także realizację systemu kształcenia podyplomowego w ramach programu rozwoju dla absolwenta dostosowując kompetencje i umiejętności pielęgniarek i położnych w zakresie potrzeb epidemiologicznych i demograficznych. W ramach tego konkursu studenci od II roku kształcenia otrzymują **stypendia** motywacyjne w wysokości 800,00 zł.

Ponadto projekt przewiduje finansowanie ponadprogramowych praktyk zawodowych oraz dofinansowanie wynagrodzenia opiekunów grup.

Po ukończeniu kształcenia absolwenci będą otrzymywać stypendium szkoleniowe na czas trwania cyklu szkoleń zawodowych (wartość stypendium może wynieść max. 1000 PLN brutto, wypłacane co miesiąc przez okres 24 miesięcy pod warunkiem, że absolwent pielęgniarstwa lub/i położnictwa zatrudniony jest na cały etat w podmiocie leczniczym na terenie Polski).

- Kształcenie podyplomowe pielęgniarek i położnych w obszarach związanych z potrzebami epidemiologiczno-demograficznymi.

W konkursie do dofinansowania wybrano 27 projektów na łączną kwotę 8 776 682,53 zł. Docelowo w konkursie przewidziano objęcie wsparciem 30 tys. pielęgniarek i położnych. Łączna kwota na ww., projekty wynosi 225 832 288,14 zł.

Ad. 2 Rola, kompetencje pielęgniarek i położnych w systemie ochrony zdrowia

2.1 Prace nad określeniem ról i kompetencji pielęgniarek i położnych w systemie ochrony zdrowia.

- Udział pielęgniarek i położnych w pracach Zespołu do spraw opracowania standardu organizacyjnego opieki zdrowotnej w zakresie diabetologii,
- określenie kompetencji pielęgniarek sprawujących opiekę nad pacjentami z problemami okulistycznymi - przygotowano program kursu specjalistycznego *Kompleksowa opieka pielęgniarska w schorzeniach narządu wzroku* dla pielęgniarek,
- Nowe kompetencje dla położnych – zwiększenie samodzielności zawodowej,

2.2 Prace nad określeniem ról i kompetencji pielęgniarek i położnych trwają w resorcie zdrowia od wielu lat. Już w okresie przed opracowaniem Strategii istotnie wzmocniono samodzielność zawodową pielęgniarek i położnych poprzez:

- rozszerzenie uprawnień zawodowych pielęgniarek i położnych o nowe kompetencje - samodzielna ordynacja leków i kontynuacja leków na zlecenie lekarza, w tym Leki 75 + - umożliwienie pielęgniarkom POZ wystawiania recept „S”,
- samodzielne udzielanie świadczeń zdrowotnych przez pielęgniarki i położne:
Minister Zdrowia wydał *rozporządzenie z dnia 28 lutego 2017 r. w sprawie rodzaju i zakresu świadczeń zapobiegawczych, diagnostycznych, leczniczych i rehabilitacyjnych udzielanych przez pielęgniarkę albo położną samodzielnie bez zlecenia lekarskiego, które określa zakres świadczeń udzielanych samodzielnie przez pielęgniarkę i położną.*

Ad. 3 Normy zatrudnienia – określenie liczby pielęgniarek i położnych oraz ich kwalifikacji w poszczególnych zakresach świadczeń (rozporządzenia „koszykowe”):

- 3.1. przygotowano projekt rozporządzenia zmieniającego rozporządzenie w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu **leczenia szpitalnego**. Przedmiotowy projekt zakłada wprowadzenie wskaźników zatrudnienia pielęgniarek i położnych w wymiarze 0,6 etatu na łóżko (dla oddziałów o profilu zachowawczym) i 0,7 (dla oddziałów o profilu zabiegowym) oraz wymagania kwalifikacyjne w wymiarze - równoważnik co najmniej 2 etatów pielęgniarek lub położnych o odpowiednich kwalifikacjach.
- 3.2 w zakresie wskaźników zatrudnienia pielęgniarek w oddziałach pediatrycznych, równoważniki zatrudnienia pielęgniarek na łóżko zostaną podwyższone od 1 lipca 2019 r. do poziomu 0,8 w oddziałach zachowawczych oraz 0,9 w oddziałach zabiegowych.
- 3.3 przygotowanie propozycji zmian do rozporządzenia MZ w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu **psychiatrii i leczenia uzależnień**.

Ad. 4 Warunki pracy, wynagrodzenia i prestiż zawodów pielęgniarek i położnych

- 4.1 przeprowadzenie pilotażu standaryzacji opieki pielęgniarskiej w 16 podmiotach leczniczych w ramach projektu pozakonkursowego „Rozwój kompetencji pielęgniarskich” (ICNP, dokumentacja elektroniczna, zdarzenia niepożądane),
- 4.2 podejmowanie działań związanych z wypracowaniem formuły dodatkowego urlopu wypoczynkowego dla pielęgniarek i położnych,
- 4.3 promocja zawodów pielęgniarki i położnej – przeprowadzenie dedykowanej kampanii medialnej we współpracy ze środowiskiem zawodowym pielęgniarek i położnych.

Ad. 5 Nowy zawód medyczny, jako zawód pomocniczy dla zawodu pielęgniarki w systemie opieki zdrowotnej:

- 5.1 wprowadzenie stanowiska asystenta medycznego/sekretarki medycznej w celu odbiurokratyzowania pracy pielęgniarek i położnych,
- 5.2 wprowadzenie zawodu opiekuna medycznego do rozporządzeń koszykowych w poszczególnych rodzajach świadczeń,
- 5.3 podjęcie działań na rzecz uregulowania współpracy pielęgniarek i opiekunów medycznych,
- 5.4 podjęcie działań związanych z dodaniem nowych kompetencji zawodowych opiekunowi medycznemu.

W tym obszarze, Ministerstwo przygotowało projekt rozporządzenia Ministra Zdrowia zmieniającego rozporządzenie w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu leczenia szpitalnego, w którym zawarto regulacje prawne dotyczące możliwości zatrudniania przez świadczeniodawcę udzielającego świadczeń w trybie hospitalizacji, hospitalizacji planowej i hospitalizacji jednego dnia, opiekuna medycznego oraz sekretarki medycznej.

Planowane wejście w życie przepisów rozporządzenia z dniem 1 stycznia 2019 r.

Porozumienie zawarte w dniu 9 lipca 2018 r. pomiędzy Ogólnopolskim Związkiem Zawodowym Pielęgniarek i Położnych i Naczelną Izbą Pielęgniarek i Położnych a Ministrem Zdrowia i Prezesem Narodowego Funduszu Zdrowia

Porozumienie podpisane w dniu 9 lipca 2018 r. w § 1 ust. 1 zobowiązuje Ministra Zdrowia do dokonania nowelizacji rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 8 września 2015 r. w sprawie ogólnych warunków umów o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej (Dz. U. z 2016 r. poz. 1146 z późn. zm.) oraz rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 14 października 2015 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie ogólnych warunków umów o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej (Dz. U. poz. 1628), w celu zapewnienia pielęgniarkom i położnym, o których mowa w tych rozporządzeniach, zatrudnionym na podstawie stosunku pracy, wzrostu wynagrodzenia zasadniczego w wysokości nie niższej niż 1200 zł miesięcznie od dnia 1 lipca 2019 r., w przeliczeniu na jeden pełen etat, z tym że od dnia 1 września 2018 r. w wysokości nie niższej niż 1100 zł miesięcznie w przeliczeniu na pełen etat. Wzrost wynagrodzenia zasadniczego będzie pokrywany ze środków NFZ przeznaczonych na średni wzrost miesięcznego wynagrodzenia pielęgniarek i położnych zgodnie z mechanizmem określonym w ww. rozporządzeniach, również po dniu 31 sierpnia 2019 r. Dotyczy to także innych pielęgniarek i położnych zatrudnionych na podstawie stosunku pracy u świadczeniodawcy podstawowej opieki zdrowotnej.

W związku z zawartym ww. Porozumieniem, aktualnie w Ministerstwie Zdrowia rozpoczęły się prace legislacyjne zmierzające do wydania właściwych aktów normatywnych, zgodnie z ustaleniami wskazanymi w treści Porozumienia z dnia 9 lipca 2018 r.

Natomiast w celu zagwarantowania stopniowego podwyższania najniższych wynagrodzeń pracowników wykonujących zawody medyczne, w tym pielęgniarek i położnych w dniu 24 lipca br. Rząd przyjął projekt ustawy o zmianie ustawy o sposobie ustalania najniższego wynagrodzenia zasadniczego pracowników wykonujących zawody medyczne zatrudnionych w podmiotach leczniczych, który następnie będzie przedmiotem prac Parlamentu RP. Proponowane zmiany ustawy z dnia 8 czerwca 2017 r., zawarte w projekcie, zakładają między innymi zmianę w grupach zawodowych pielęgniarek i położnych określonych w lp. 7 – 9 załącznika do ustawy polegającą na przeniesieniu pielęgniarek i położnych zatrudnionych na stanowiskach wymagających wykształcenia wyższego magisterskiego na kierunku pielęgniarstwo lub położnictwo lecz nie wymagających specjalizacji – z dotychczasowej grupy zawodowej określonej w lp. 9 do grupy określonej w lp. 8.

Ponadto w związku z zawartym ww. *Porozumieniem*, trwają prace mające na celu realizację zawartych ustaleń m.in. w zakresie:

- wprowadzenia porady pielęgniarskiej jako świadczenia gwarantowanego, finansowanego przez Narodowy Fundusz Zdrowia;
- podjęcia działań mających na celu wprowadzenie płatnego urlopu szkoleniowego dla pielęgniarek i położnych w wymiarze 6 dni rocznie od dnia 1 stycznia 2019, w szczególności w celu udziału w konferencjach, szkoleniach oraz kursach naukowych.

W odniesieniu do pytania dotyczącego liczby pielęgniarek i położnych posiadających prawo wykonywania zawodu, należy podkreślić, że przedmiotowe dane gromadzone są w Centralnym Rejestrze Pielęgniarek i Położnych, którego administratorem jest Naczelna Izba Pielęgniarek i Położnych. Zgodnie z art. 43 ust. 4 ustawy o zawodach pielęgniarki i położnej z dnia 15 lipca 2011 r. (Dz.U. z 2018 r. poz. 123 z późn. zm) , dane znajdujące się w Centralnym Rejestrze są gromadzone i aktualizowane na podstawie danych wpisanych do rejestrów prowadzonych przez okręgowe rady pielęgniarek i położnych.

Należy podkreślić, że aby podjąć pracę w zawodzie pielęgniarki lub położnej, po ukończeniu studiów na kierunku pielęgniarstwo lub położnictwo należy uzyskać stwierdzenie prawa wykonywania zawodu pielęgniarki lub położnej przez właściwą okręgową radę pielęgniarek i położnych oraz wpis do rejestru prowadzonego przez okręgową radę pielęgniarek i położnych. Zgodnie z art. 37 ust. 1 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o zawodach pielęgniarki i położnej prawo wykonywania zawodu stwierdza na wniosek osoby zainteresowanej,

okręgowa rada pielęgniarek i położnych, właściwa ze względu na miejsce przyszłego wykonywania zawodu.

W przypadku rozbieżności danych dotyczących liczby absolwentów studiów pielęgniarstwa lub położnictwa, należy mieć na uwadze, że liczba absolwentów nie będzie tożsama z liczbą wydanych po raz pierwszy dokumentów prawa wykonywania zawodu, z uwagi na fakt, iż nie wszyscy absolwenci, po ukończeniu uczelni wyższej, odbierają dokument prawa wykonywania zawodu.

W przypadku odebrania prawa wykonywania zawodu przez absolwenta, zostaje on zarejestrowany w okręgowym rejestrze pielęgniarek i położnych, jako osoba posiadająca prawo wykonywania zawodu. Jednakże pojawia się tutaj kolejna kwestia, jaką jest fakt, iż taka osoba nie musi podjąć pracy w zawodzie pielęgniarki lub położnej.

W związku z powyższym liczba zarejestrowanych pielęgniarek i położnych będzie się różniła od liczby aktywnych zawodowo pielęgniarek i położnych.

Dziękując za Pana zainteresowanie sprawami dotyczącymi środowiska pielęgniarek i położnych uprzejmie informuję, iż zgodnie z przedstawionymi wyżej informacjami zapewniam, że pozostaję w dialogu ze środowiskiem pielęgniarek i położnych podejmując działania mające na celu poprawę warunków pracy tej grupy zawodowej.

z wyrazami szacunku

Z upoważnienia
MINISTRA ZDROWIA
SEKRETARZ STANU
Józefa Szczurek-Zelazko

MINISTERSTWO ZDROWIA
Departament Pielęgniarek i Położnych
ul. Miodowa 15, 00-952 Warszawa

BIURO RZECZNIKA
PRAW OBYWATELSKICH

WPL. 2018-08-14

ZAL. NR

PP-WPS.0763.3.2018

573889 2018-08-14 00

Pan Adam Bodnar
Rzecznik Praw Obywatelskich
Al. Solidarności 77
00-950 Warszawa

533195